

Arkhaia Anatolika
 Anadolu Arkeolojisi Araştırmaları Dergisi
 The Journal of Anatolian Archaeological Studies
 Volume 4 (2021)

Muğla Müzesi'nden Yeni Bir Onurlandırma Yazıtı
A New Honorary Inscription from Muğla Museum

Güray ÜNVER

 <https://orcid.org/0000-0002-9397-7712>

Ufuk ÇÖRTÜK

 <https://orcid.org/0000-0001-9235-6378>

Geliş Tarihi: 19.08.2021 | Kabul Tarihi: 01.10.2021 | Online Yayın Tarihi: 09.11.2021

Makale Künyesi: Ünver, G. ve Çörtük, U. (2021). Muğla Müzesi'nden Yeni Bir Onurlandırma Yazıtı. *Arkhaia Anatolika*, 4, 341-352. <https://doi.org/10.32949/Arkhaia.2021.38>

Arkhaia Anatolika, Anadolu Arkeolojisi Araştırmaları Dergisi "Açık Eriřimli" (Open Access) bir dergidir. Kullanıcılar, dergide yayınlanan makalelerin tamamını tam metin olarak okuyabilir, indirebilir, makalelerin çıktısını alabilir ve kaynak göstermek suretiyle bilimsel çalışmalarında bu makalelerden faydalanabilir. Bunun için yayıncıdan ve yazar(lar)dan izin almasına gerek yoktur.

Dergide yayınlanan makalelerin bilimsel ve hukuki sorumluluğu tamamen yazar(lar)ına aittir.

Arkhaia Anatolika, The Journal of Anatolian Archaeological Studies follows Open Access as a publishing model. This model provides immediate, worldwide, barrier-free access to the full text of research articles without requiring a subscription to the articles published in this journal. Published material is freely available to all interested online readers.

The scientific and legal propriety of the articles published in the journal belongs exclusively to the author(s).

Arkhaia Anatolika

ISSN: 2651-4664

arkhaiaanatolika.org
Arkhaia Anatolika 4 (2021) 341-352
DOI: 10.32949/Arkhaia.2021.38

Araştırma Makalesi / Research Article

Muğla Müzesi'nden Yeni Bir Onurlandırma Yazıtı A New Honorary Inscription from Muğla Museum

Güray ÜNVER*

Ufuk ÇÖRTÜK**

Öz

Makalede, 2019 yılında Muğla'nın Menteşe ilçesi sınırları içinde kalan Müslühittin Mahallesindeki bir parkta terk edilmiş olarak tespit edilen ve Muğla Müzesine getirilen yazıtlı bir kaide sunulmaktadır. Kaidenin orijinal konumu bilinmemekle birlikte Mobolla ve Pisye yerleşimlerini içine alan bölgeye ait olması kuvvetle muhtemeldir. Silindirik kaidenin alt kenarında *torus* ve *kyma rektadan*, üst kenarında ise *ovolo* ve bant silmeden oluşan bir profillendirme bulunmaktadır. Kaidenin üst düzleminde bir heykelin bulunduğu dair herhangi bir iz tespit edilememektedir, kaidenin tabanının alt merkezinde ise dairesel bir dübel yuvası bulunmaktadır. Stilistik özellikleri ve benzer örnekleri ışığında Rhodos etkisini yansıtan silindirik kaide üzerinde, sekiz satırlık Yunanca bir onurlandırma yazıtı vardır. Harf karakterleri ve içeriği uyarınca MÖ 2. yüzyılın ilk yarısı (MÖ 188 sonrası) veya ortalarına tarihlenen yazıtta göre *eranistai* derneği içinde, olasılıkla lider bir konuma sahip olan Euandros oğlu Rhodoslu Iason, erdemi ve derneğe yönelik hayırseverliği nedeniyle dernek tarafından onurlandırılmış, altın bir çelenk ile ödüllendirilmiştir. Yazıtı taşıyan kaidenin *eranistai* birliği tarafından Zeus'a adanmış olması, Mobolla - Pisye'de *eranistai* derneği ile Zeus inancı arasındaki olası bir bağlantıya işaret etmektedir. *Eranistai* dernekleri Atina'da ve Rhodos'ta, ayrıca Karia yerleşimleri olan Thyssanous, Loryma ve Hyllarima'da belgelenmiştir. Rhodos menşeli *eranistai* derneğinin Mobolla - Pisye bölgesinde belgelenmesi de MÖ 188 yılı sonrasında İç Karia'ya kadar uzanan Rhodos etkisinin bir sonucu olarak ele alınmalıdır.

Anahtar Kelimeler: Eranistai, dernekler, Pisye, Mobolla, Rhodos, silindirik kaide, onurlandırma yazıtı.

Abstract

This paper presents a statue base with an inscription, which was found in 2019 abandoned in a park in the Muslihittin neighbourhood of Menteşe in Muğla province and it was moved to the Muğla Museum. Although the original location of the base is unknown, it is extremely likely that it belongs to the region that includes Mobolla and Pisye. The bottom edges of the round base are profiled with *torus* and *kyma recta* and the top edges are profiled with *ovolo* and a listel. No trace of a statue on the top plane of the base can be detected. There is a circular dowel hole in the center of the bottom of the base. On the round base which reflects a Rhodian influence in light of its stylistic features and similar examples, an eight-line Greek honorary inscription is carved. According to the inscription dated to the mid or the 1st half of the 2nd century BC (after 188 BC) due to lettering and its content, Iason of Rhodos, son of Euandros, possibly a leading member of the association, was honoured and crowned with a golden crown by the association of *eranistai* because of his virtue and benefaction towards them. The dedication of base to Zeus by the association of *eranistai* indicates the possible connection between the association at Mobolla-Pisye and the religion of Zeus. The associations of *eranistai* were attested at Athens and Rhodos, also at the Karian settlements Thyssanous, Loryma and Hyllarima. The attestation of the association of *eranistai* at the region of Mobolla-Pisye should be considered as a result of the Rhodian influence at Karian inlands after 188 BC.

Keywords: Eranistai, associations, Pisye, Mobolla, Rhodos, round base, honorary inscription.

* Dr. Öğr. Üyesi Güray Ünver, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, Fen-Edebiyat Fakültesi, Arkeoloji Bölümü, Muğla/TR. E-mail: gunver@mu.edu.tr. / Orcid iD: 0000-0002-9397-7712

** Doç. Dr. Ufuk Çörtük, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, Fen-Edebiyat Fakültesi, Arkeoloji Bölümü, Muğla/TR. E-mail: cufuk@mu.edu.tr. / Orcid iD: 0000-0001-9235-6378

Çalışmaya konu olan kaide, 2019 yılı Ocak ayında Muğla Merkez Mentеше ilçesinde, Müslihittin Mahallesi, Özgür Sokak'ta bulunan bir parkta terk edilmiş olarak tespit edilmiş ve Muğla Müzesine getirilmiştir¹. Müze envanter no: 2020/1(A).

Kaidenin orijinal konumu veya ait olduğu antik yerleşim bilinmemektedir. Kaide, buluntu yeri yakınlarındaki bir inşaat temel çalışması sırasında bulunmuş ve söz konusu parka bırakılmış olmalıdır. Buluntu yeri doğrultusunda kaidenin Mobolla ve Pisye yerleşimlerini içine alan bölgeye ait olması kuvvetle muhtemeldir.

Figür 1: Silindirik kaide, yazıtlı ön cephe

Figür 2: Silindirik kaide, üstten görünüş

Tanımı

70 cm yüksekliğinde, üstte 50 cm, altta ise 57 cm çapındaki silindirik kaidenin alt ve üst kenarları profillendirilmiştir (fig. 1-3). Kaidenin alt kenarını çevreleyen profilli alan en altta 4,2 cm yüksekliğinde ve 2 cm derinliğinde bir *torus* profili ile başlamaktadır. Torusun üzerinde 2 cm yüksekliğinde ve 2,5 cm derinliğinde bir *kyma rekta* profili bulunmaktadır. *Kyma rektadan* sonra profil iki şerit silme ile son bulmaktadır (fig. 4a). 45 cm çapında ve 49 cm yüksekliğindeki kaidenin silindirik gövdesinin üst kenarı ise altta yine iki ince şerit silme ve bunun üzerinde 1,8 cm derinliğinde ve 1,2 cm yüksekliğinde küçük bir *ovolo* profilinden oluşmaktadır. *Ovolonun* üstünde 3 cm genişliğinde bir bant silme yer almaktadır. Kaidenin en üst düzlemini 6 cm yüksekliğinde bir plaka çevrelemektedir (fig. 4b).

Kaidenin alt kenarı bir iki nokta dışında oldukça iyi korunmuşken, üst düzlemi eski kırıklar ve olasılıkla parka atılma sürecinde iş makinasının sebep olduğu yeni kırıklardan dolayı oldukça tahrip olmuştur. Üst düzlemin profilleri ancak bazı bölümlerde görülebilmektedir. Kaidenin üst düzleminde bir heykelin bulunduğu dair herhangi bir iz

¹ Bu çalışma Muğla Müzesi Müdürlüğü'nün 16.03.2021 tarihli ve E-37468434-1221830 sayılı izni ile yürütülmüştür. Araştırma izinleri konusunda Muğla Müzesi Müdürü Sayın Gülnaz Savran'a ve Müdür Yardımcısı Sayın Lütfi Ekinci'ye teşekkür ederiz. Ayrıca müzede yürütülen çalışmalarımız sırasında yardımlarını esirgemeyen Müze Araştırmacısı Halil Kocaman'a da teşekkürü borç biliriz.

tespit edilememiştir (fig. 2-3). Tabanında ise dairesel bir dübel yuvası bulunmaktadır. Kaidenin alt profili üzerinde yer alan, bilinçli bir şekilde karşılıklı ve simetrik olarak gövde düzlemine kadar açılmış 14 cm genişliğinde ve 7 cm derinliğindeki iki adet yuva (fig. 2), olasılıkla kaidenin ikincil kullanım aşamasına aittir.

Karşılaştırma

Kaide gövdesinin en altta *plinthosa* oturma düzleminde *torus*, *kyma rekta* ve şerit silmeden oluşan bir profillendirme ile süslenmesi, Akyol kaidesinin benzer örneklerinin tespitinde önemli bir kriterdir². Çalışmaya konu olan Akyol kaidesinde³ olduğu gibi *torus* ve *kyma rekta* profili taşıyan basit silindirik tipteki benzer heykel kaidelerinin MÖ 3. yüzyıl başlarıyla birlikte Ege Denizi çevresinde ve Küçük Asya Anakarasında kullanıldığı görülmektedir⁴. Bununla birlikte tipolojik olarak benzer örnekler Lindos'ta, kısmen de Kameiros'ta yoğunlaşmaktadır ve bu örnekler MÖ 3.-2. yüzyıllara tarihlenmektedir; Lindos Akropolisi'nden Khioslu Ariston'un⁵ (MÖ 270 civarı), Amphitimidas'ın oğlu Philokrates'in⁶ (MÖ 251 civarı), Kameiros'tan da bir örneği bilinen Halikarnassoslu Phyles'in⁷ (MÖ 238 civarı), Kallikles'in oğlu Teison'un (MÖ 213 civarı) basit yuvarlak heykel kaidesi⁸, gerek tip gerekse benzer alt profilleriyle Lindos'ta ele geçen ve MÖ 3. yüzyıla tarihlenen örneklerdir. Kameiros'ta bulunan benzer örnekler arasında ise yukarı teras alanında, Apollon Tapınağı'nın kuzeybatısında tespit edilen Halikarnassoslu Phyles'in heykel kaidesi⁹ (MÖ 255 civarı) ve yine Kameiros'tan MÖ 252 yılına tarihlenen başka bir silindirik kaide yer almaktadır¹⁰.

Lindos'tan MÖ 2. yüzyıla tarihlenen örnekler arasında ise Lindos Akropolisi'nden Kallikrates oğlu Kallikrates'in¹¹ (MÖ 159), Rhodoslu Demetrios'un¹² (MÖ 154), Epilykos oğlu Pasiphon'un¹³ (MÖ 124 öncesi), Epikharmos oğlu Epikharmos'un¹⁴ (MÖ 123) ve Mikythos oğlu Mikythos'un¹⁵ (MÖ 115) heykel kaideleri yine tip ve alt profilleriyle Akyol kaidesi ile

² Heykel kaidesinin gövdesinin en altta, *plinthosa* oturma düzleminde *torus*, *kyma rekta* ve şerit silmeden oluşan profil kombinasyonu, antik dönemde özellikle eksedra tipi anıtlarda da kullanılan bir profil şemasıdır. Delos'ta Apollon *Temenosu*'nda bulunan ve MÖ 2. yüzyıl sonlarına tarihlenen Eksedra D'nin *anta* bloğunun oturduğu kaide altında (Courby 1912, 50-52; 91-93, fig. 65, 68-71, 117, lev. I, II; von Thüngen 1994, 109, lev. 53, Ek. 75,2) ve Eksedra B'de (Béquignon 1930, 506; von Thüngen 1994, 108-109, lev. 50-51, Ek. 75,2), MÖ 160-150 yılları arasında tarihlenen Delos'tan Eksedra 78'in *anta* kaidesinde (Vallois 1923, 127-128, fig. 186, 191, 206, lev. I, IX. 78; von Thüngen 1994, 98-99, lev. 45, Ek. 75,2), yine Delos'tan MÖ 130 yıllarına tarihlenen Eksedra 90'da (Vallois 1923, 123, fig. 181, 191, 206, lev. I, IX. 90, XIII; von Thüngen 1994, 101-102, lev. 46,2, Ek. 75,2.), MÖ 2. yüzyılın son çeyreğine tarihlenen Boğalar Salonu'ndaki eksedrada *torus*, *kyma rekta* ve şerit silme profili görülmektedir (Roussel 1908, 434, no. 53; von Thüngen 1994, 102-104, lev. 47,I, Ek. 75,2). *Torus* ve *kyma rekta* kombinasyonunun antik dönemde kullanıldığı yerler için bk. Shoe 1936; Shoe 1950; Shoe 1965 ve Erder 1967.

³ Makalede ele alınan kaidenin hangi antik yerleşimde ele geçmiş olduğu bilinmemektedir, bu nedenle söz konusu kaide makale içinde buluntu yeri doğrultusunda "Akyol kaidesi" olarak isimlendirilmiştir.

⁴ Schmidt 1995, 30-31.

⁵ Lindos II, no. 84; Schmidt 1995, 31, 32, 37, 271, kat. no. II.5, fig. 208.

⁶ Lindos II, no. 91; Schmidt 1995, 31, 32, 37, 272, kat. no. II.7, fig. 34, 235.

⁷ Lindos II, no. 105; Marcadé 1957, II 91; Jacob-Felsch 1969, 78; Schmidt 1995, 27, 31, 32, 37, 272, 273, kat. no. II. 8, fig. 36, 37, 236.

⁸ Lindos II, no. 136; Marcadé 1957, II 95; Jacob-Felsch 1969, 78; Schmidt 1995, 27, 32, 37, 274, kat. no. II. 10, fig. 38, 237.

⁹ Segre ve Pugliese Carratelli 1949/51, 183, no. 24; Marcadé 1957, II 89/90, lev. XL.1; Jacob-Felsch 1969, 78; Schmidt 1995, 22, 32, 37, 270, 271, kat. no. II.4, fig. 35.

¹⁰ Marcadé 1957, II 90, lev. XL 2.

¹¹ Lindos II, no. 212; Schmidt 1995, 31, 32, 37, 274, 275, kat. no. II.11, fig. 38, 237.

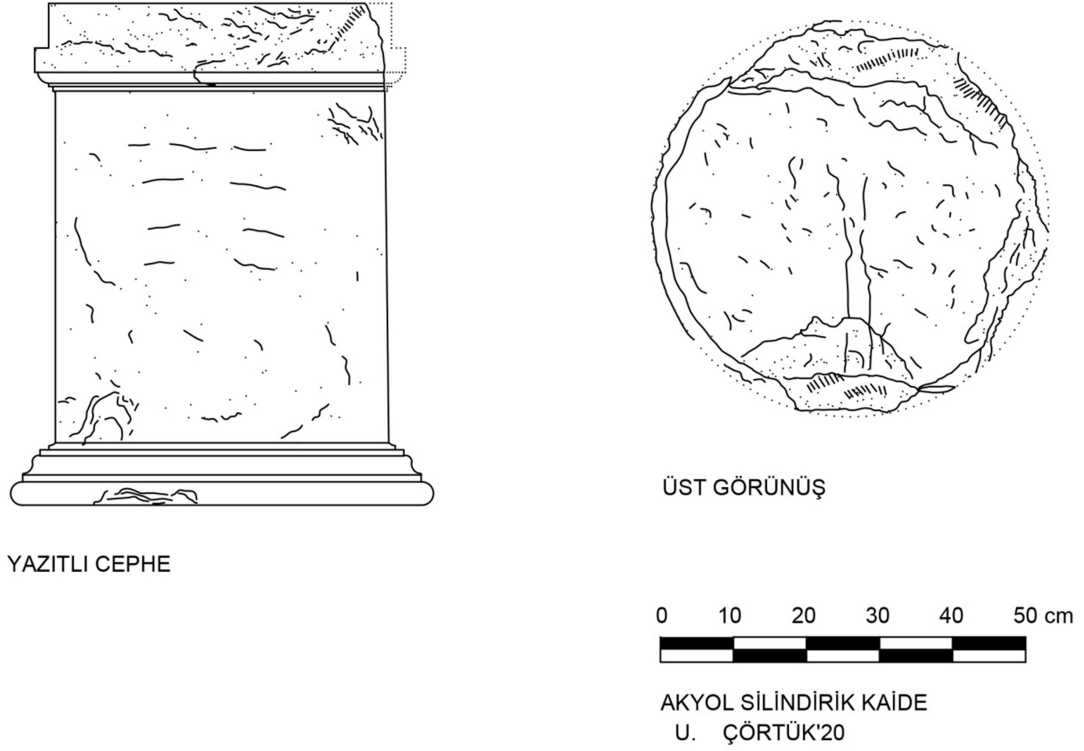
¹² Lindos II, no. 217; Schmidt 1995, 31, 275, kat. no. II.12.

¹³ Lindos II, no. 243; Schmidt 1995, 31, 32, 37, 276, kat. no. II.13, fig. 40, 239.

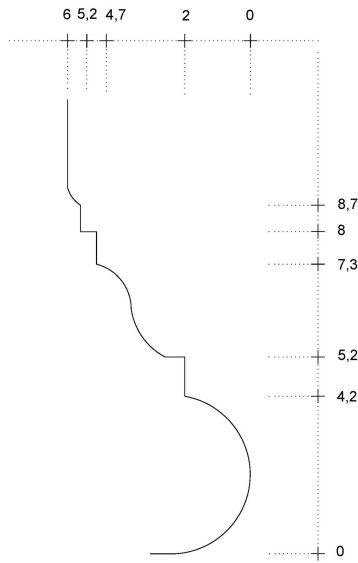
¹⁴ Lindos II, no. 246; Schmidt 1995, 31, 32, 37, 276, 277, kat. no. II.14, fig. 41, 240.

¹⁵ Lindos II, no. 251; Schmidt 1995, 31, 32, 277, 278, kat. no. II.15, fig. 42, 241.

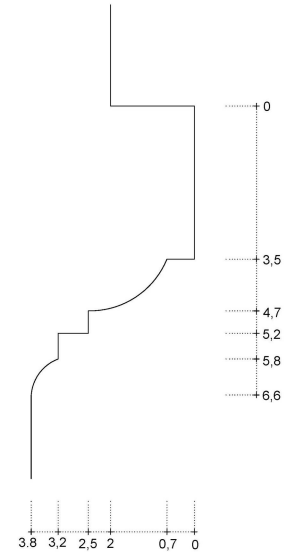
benzerlik göstermektedir. Rhodos'tan MÖ 2. yüzyılın başlarına tarihlenen Samoslu Kleonmos'un silindirik heykel kaidesi de MÖ 2. yüzyıla ait diğer bir örnek olarak sayılmalıdır¹⁶. Benzer örnekler MÖ 3. ve 2. yüzyılda yoğunlaşıyor olsa da Lindos'tan, MÖ 95 yılına tarihlenen Kallisthenes oğlu Aristonomos'un heykel kaidesi basit yuvarlak kaide tipinin MÖ erken 1. yüzyılda da kullanıldığını göstermesi açısından önemlidir¹⁷.

Figür 3: Silindirik kaide, yazıtlı ön cephe ve üst görünüş

Figür 4a: Silindirik kaide; alt profil

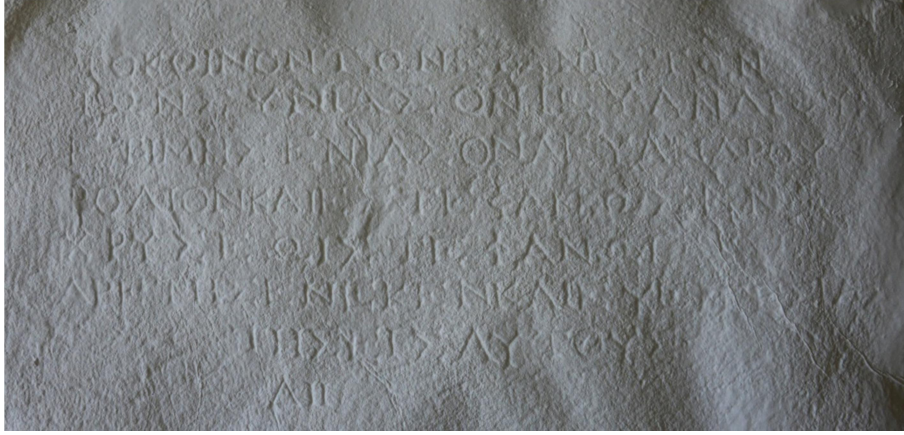
Figür 4b: Silindirik kaide; üst profil

¹⁶ Jacobi 1932, 427, no. 46; Schmidt 1995, 31, 37, 282, kat. no. II.23.

¹⁷ Lindos II, no. 282; Schmidt 1995, 31, 32, 278, kat. no. II.16.

Yazıt

Sekiz satır Yunanca yazıt, kaide şaftının üst kısmına yazılmıştır (fig. 1, 5-6).

Figür 5: Yazıtın estampajı

Ölçüler: Yükseklik: 70 cm; Çap: (üst) 50 cm; (alt) 57 cm; Harf yüksekliği: (sat. 1) 1 cm; (sat. 2-8) 1,5 cm.

Tarih: MÖ 2. yüzyılın ilk yarısı (188 sonrası) veya ortaları (içerik ve harf karakterleri uyarınca).

- τὸ κοινὸν τῶν ἐρανιστῶν
 2 τῶν σὺν Ἰάσονι Εὐάνδρου
 ἐτίμησεν Ἰάσονα Εὐάνδρου
 4 ῥόδιον καὶ ἐστεφάνωσεν
 χρυσέωι στεφάνωι *vac.*
 6 ἀρετῆς ἕνεκεν καὶ εὐεργεσίας
vac. τῆς εἰς αὐτοῦς· *vac.*
 8 *vac.* Διῦ. *vac.*

Figür 6: Yazıt

“Euandros oğlu Iason ile birlikte olan *eranistai* derneği, Euandros oğlu Rhodoslu Iason’u, erdemi ve kendilerine karşı hayırseverliği nedeniyle onurlandırmıştır ve altın bir çelenk ile ödüllendirmiştir; Zeus’a (adanmıştır).”

Euandros oğlu Rhodoslu Iason tanınmamaktadır. Yazıtta göre Euandros oğlu Rhodoslu Iason, erdemi ve derneğe yönelik hayırseverliği nedeniyle *eranistai* derneği tarafından onurlandırılmış, altın bir çelenk takma ayrıcalığı ile ödüllendirilmiştir.

Eranistai, kelime anlamı olarak “ziyafet katılımcıları” anlamına gelmektedir¹⁸. Sosyal ve ekonomik temelli bir dernek (*koinon*) organizasyonuna dönüşen *eranistai*, MÖ 3. yüzyıldan

¹⁸ Arnaoutoglu 2003, 75; Kloppenborg ve Ascough 2011, 108. İlkçağ edebi metinlerinde *eranistai* için bk. Arnaoutoglu 2003, 71-75; Kloppenborg ve Ascough 2011, 101-110; Kierstead 2013, 272-273.

itibaren ortak dinsel inanışa sahip gruplar ile ilişki içinde dinsel nitelik kazanmıştır¹⁹. Dernek üyeleri olasılıkla dernek kasasına (*eranos*) belirli bir ödeme yapmakla yükümlüydüler²⁰. Yazıtlar *eranistai* derneklerinin, üyelerini taç ile ödüllendirme ve onurlandırma yazıtları ile yüceltme gibi onurlandırma araçlarının yanı sıra bazı üyelerine önemli bir imtiyaz olarak yükümlülüklerden muafiyet (*ateleia*) bahsettiğini ve en imtiyazlı üyeleri dernek ödemesinden muaf (*asymbolos*) tuttuğunu belgelemektedir²¹; Loryma yazıtında²² Teleson oğlu Kasaralı Telestas, τὸ κοινὸν τῶν ἐρανιστῶν τῶν Ἀδωνιαζόντων (*Adonia* şenliği düzenleyenlerin *eranistai* derneği) tarafından onurlandırılmıştır. Bir hayırsever (*euergetes*) olarak tanımlanan Telestas'a tüm muafiyetler tanınır ve imtiyazlı olduğu anlaşılan bu üye, dernek ödemesinden muaf (*asymbolos*) tutulmuştur. Telestas'ın bu imtiyazları elde etmesinin nedeni *Adonia* şenliklerine yönelik hizmet veya armağanları ile ilişkili olmalıdır, zira her *Adonia* festivalinde taze dallardan bir çelenk ile ödüllendirilmesine ve adının yüksek sesle okunması ile yüceltilmesine karar verilmiştir.

Eranistai dernekleri Atina'da²³, Rhodos'ta²⁴ ve Rhodos etkisi ile Karia yerleşimlerinde belgelenmiştir; *eranistai* derneklerine (τὸ κοινὸν τῶν ἐρανιστῶν) ilişkin yazıtlar, MÖ 188 sonrasında İç Karia'ya kadar uzanan Rhodos etkisinin epigrafik kanıtları arasında yer almaktadır²⁵. Karia'da *eranistai* derneği yazıtlar aracılığıyla Loryma'da²⁶ (MÖ geç 2.-erken 1. yüzyıl)²⁷ Hyllarima'da²⁸ (MÖ 2. yüzyıl) ve Thyssanous'ta²⁹ (MÖ 2. yüzyılın son çeyreği-1. yüzyılın ilk yarısı)³⁰ belgelenmiştir. Loryma'daki *eranistai* derneği, Karia'dan bilinen diğer *eranistai* derneklerinden farklı olarak *Adoniazontes* (*Adonia* şenliği düzenleyenler) adı verilen bir dinsel dernek ile ilişki içindedir ve “τὸ κοινὸν τῶν ἐρανιστῶν τῶν Ἀδωνιαζόντων” (*Adonia* şenliği düzenleyenlerin *eranistai* derneği) olarak tanımlanmaktadır. Ayrıca Tymnos'tan³¹ (MÖ 2. yüzyılın ikinci yarısı-1. yüzyıl)³² bir *eranistai* organizasyonu ile ilişkisi belirlenemeyen bir *arkheranistes*³³ bilinmektedir.

Thyssanous yazıtı, *eranistai* derneğinin Philios'un oğlu olan ve adı belirlenemeyen bir şahıs hakkında almış olduğu kararı içermektedir. *Eranistai* derneği yapmış olduğu toplantıda, söz konusu şahsın belirlenemeyen bir yapının onarımı, büyütülmesi işlerine ve belirlenemeyen diğer bir onarım faaliyetine yönelik finansal katkıları nedeniyle yüceltilmesi ve altından (?) bir taç ile ödüllendirilmesine karar vermiştir. *Dekretin* tarihlendirme ifadesinin belirlenemeyen bir rahiplik (olasılıkla Helios) ile verilmiş olması, memuriyetin *eranistai* derneği için *eponym* statüsüne ve önemine işaret etmektedir, fakat derneğin bir dinsel organizasyon ile ilişkisi konusunda veri bulunmamaktadır. Dernek toplantısında söz alarak konuşma yapan şahsın Kyreneli olması da Thyssanous'taki *eranistai* derneğinin çok etnikli

¹⁹ Arnaoutoglu 2003, 75; Steinhauer 2012, 11-12, dn. 8.

²⁰ Steinhauer 2012, 54.

²¹ Maillot 2015, 148-149.

²² *I.Peraia*, no. 12; *I.Pér.Rhod.* no. 202, krş. Pugliese Carratelli 1939/40, 147-148, no. 1.

²³ Vondeling 1961, 122-133; Thomsen 2015; Arnaoutoglu 2003, 76-87; Arnaoutoglu 2011, 39-41.

²⁴ Maillot 2015, 142-162.

²⁵ Robert 1937, 514; Habicht 2003, 560.

²⁶ *I.Peraia*, no. 12; *I.Pér.Rhod.* no. 202, [τ]ὸ κοινὸν τῶν ἐρανιστῶν τῶν Ἀδωνιαζόντων, ayrıca bk. Held 2010, 370; τὸ κοινὸν τῶν ἐρανιστῶν τῶν Ἀδωνιαζόντων benzer içerikli bir Rhodos yazıtında da belgelenmiştir, bk. Pugliese Carratelli 1939/40, 147-148, no. 1.

²⁷ A. Bresson'un tarihlendirme önerisidir. W. Blümel yazıtı MÖ 3.-2. yüzyıla tarihlenmektedir.

²⁸ Robert 1937, 513-515, lev. XVIII, 2; Debord ve Varinlioğlu 2018, 66-67, no. 33, ayrıca bk. Fraser ve Bean 1954, 108; 130. Hyllarima'da Rhodos hakimiyeti için bk. Laumonier 1934, 371-372.

²⁹ *I.Peraia*, no. 155; *I.Pér.Rhod.* no. 128.

³⁰ Bresson'un tarihlendirme önerisidir. Blümel yazıtı genel olarak Hellenistik Dönem'e tarihlenmektedir.

³¹ *I.Peraia*, no. 205; *I.Pér.Rhod.* no. 103.

³² Bresson'un tarihlendirme önerisidir. Blümel yazıtı genel olarak Hellenistik (?) Dönem'e tarihlenmektedir.

³³ Atina ve Rhodos yazıtlarında *arkheranistai* ve terimin kullanımı hakkında bk. Arnaoutoglu 1994.

yapısı konusunda ipuçları sunmaktadır. Mermer bir stel üzerinde yer alan yazıt, içerik bakımından Hellenistik Dönem'de yaygın olarak görülen *dekret* formülasyonu taşımaktadır. Kullanılan dil ve terminoloji *eranistai* derneğinin *demos* organizasyonuna öykünerek, toplantılar aracılığı ile kararlar aldığı, üyelerine *demosun* yurttaşlara bahsettiği ödüller gibi ödüller ve unvanlar verdiğini göstermektedir.

Eranistai derneği (τὸ κοινὸν τῶν ἐρανιστῶν) ile ilişkili yazıtlarda, derneğin adı ile birlikte sıklıkla οὖν (dativus)³⁴ veya μετὰ (genetivus) *praepositiosu* ile ifade edilen bir özel şahıs ismi yer alır. Hyllarima yazıtı bu ifadenin anlamı hakkında olası bir açıklama sunmaktadır; Hyllarima yazıtında Artemidoros oğlu Hermias ile birlikte olan *eranistai* derneği (τὸ κοινὸν τῶν ἐρανιστῶν τῶν οὖν Ἑρμίαι Ἀρτεμιδώρου) Zeus Panamaros'un tanımlanamayan "gromeos"unu³⁵ (sat. 1-6) adamıştır. Yazıtın ikinci bölümünü oluşturan ve dernek üyelerinin isimlerinin bulunduğu listede³⁶ (sat. 7-16) ise dokuz isim bulunmaktadır ve Artemidoros oğlu Hermias'ın ismi dernek içindeki lider konumu ile ilişkili olarak listenin ilk sırasında yer almaktadır. Bu durumda yazıtımızda onurlandırılan ve aynı zamanda adı οὖν (dativus) ile ifade edilen Euandros oğlu Rhodoslu Iason dernek içinde lider ve ayrıcalıklı bir pozisyona sahip olmalıdır.

Karia'da belgelenen *eranistai* derneklerinde, dernek üyelerinin sosyal ve politik statüleri hakkında bilgiler sınırlıdır; Loryma yazıtında onurlandırılan Teleson oğlu Telestas, Kasaralı *ethnikonunu* taşımaktadır, Thyssanos yazıtında, dernek toplantısında söz alan üye Kyreneli'dir, buna karşın Hyllarima yazıtında adı anılan dokuz üyenin tümü *etnikon* belirtilmeksizin listelenmiştir; söz konusu şahısların Hyllarima yurttaşı olmaları kuvvetle muhtemeldir. Yazıtımızda ise Euandros oğlu Iason Rhodoslu *ethnikonu* ile anılmıştır fakat yazıt dernek üyeleri hakkında bilgi sunmamaktadır.

Günümüze ulaşan yazıtlar, Akyol kaidesi tarafından taşınan yazıtın olasılıkla ait olduğu yerleşimler olan Mobolla'da³⁷ ve özellikle Pisye'de³⁸ MÖ 2. yüzyıl ve sonrasında yoğun bir Rhodoslu nüfusun bulunduğu işaret ederler. Bu şekilde Rhodoslu yerleşimciler Pisye³⁹ ve Mobolla'nın⁴⁰ çok etnikli sosyal yapısı içinde yerini almış ve politik hegemonyanın yanı sıra sosyal etkileşim yoluyla gelenek ve kültürlerini yerel halka tanıtmışlardır.

³⁴ Vondeling 1961, 128-129, krş. Maillot 2015, 142. Rhodos Peraiasi'nden (Çamlı) bir yazıtta *Haliastai* (Helios müritleri) derneği için de οὖν (dativus) *praepositiosunun* benzer şekilde kullanıldığı görülür, bk. *HTCarié V*, no. 86; *I.Peraia*, no. 571. [τὸ κοινὸν τῶν Ἀλιαστᾶ[v] Πολεμακλείων τῶν οὖν Ἀλεξάνδρωι Ἀντιοχεῖ].

³⁵ Robert 1937, 513-515; krş. Harland 2014, 338.

³⁶ Listede adı yer alan şahısların tümü erkektir ve isimler *ethnikon* olmaksızın, yalnızca baba isimleri ile listelenmiştir.

³⁷ *HTCarié V*, no. 64 (MÖ 2. yüzyılın ikinci yarısı-MÖ 1. yüzyıl) cf. *I.Peraia*, no. 783 (MÖ 84 sonrası?); *HTCarié V*, no. 63 (MÖ 1. yüzyılın ilk yarısı) cf. *I.Peraia*, no. 782 (MÖ 2.-1. yüzyıl); *HTCarié V*, no. 62 (MÖ 1. yüzyıl) cf. *I.Peraia*, no. 781 (MÖ 2. yüzyılın ikinci yarısı).

³⁸ *HTCarié V*, no. 7 (MÖ geç 3. yüzyıl-2. yüzyılın ilk yarısı) cf. *I.Peraia*, no. 753 (MÖ 1.-MS 1. yüzyıl); *HTCarié V*, no. 9 (MÖ geç 3. yüzyıl-2. yüzyılın ilk yarısı) cf. *I.Peraia*, no. 753 (MÖ 2.-1. yüzyıl); *HTCarié V*, no. 4 (MÖ 1. yüzyılın ikinci yarısı) cf. *I.Peraia*, no. 751 (MÖ 2.-1. yüzyıl); *HTCarié V*, no. 5 (MÖ 1. yüzyıl); *HTCarié V*, no. 6 (MÖ 1.-MS 1. yüzyıl) cf. *I.Peraia*, no. 754; *HTCarié V*, no. 10 (MÖ 1. yüzyılın ikinci yarısı-MS 1. yüzyılın ilk yarısı) cf. *I.Peraia*, no. 755 (Roma İmparatorluk Dönemi); *HTCarié V*, no. 11 (MÖ 1. yüzyılın ikinci yarısı-MS 1. yüzyıl); *HTCarié V*, no. 13 (MÖ 1. yüzyılın ikinci yarısı-MS 1. yüzyıl); *HTCarié V*, no. 14 (MÖ 1. yüzyılın ikinci yarısı-MS 1. yüzyıl); *HTCarié V*, no. 15 (MÖ 1. yüzyılın ikinci yarısı-MS 1. yüzyıl); *HTCarié V*, no. 16 (MÖ 1. yüzyılın ikinci yarısı-MS 1. yüzyılın ilk yarısı); *HTCarié V*, no. 17 (MÖ 1. yüzyılın ikinci yarısı-MS 1. yüzyılın ilk yarısı); *HTCarié V*, no. 19 (MÖ 1. yüzyılın ikinci yarısı-MS 1. yüzyılın ilk yarısı); *HTCarié V*, no. 20 (MS 2. yüzyılın ikinci yarısı-2. yüzyıl).

³⁹ Pisye'de Myndoslular için bk. *HTCarié V*, no. 6 (MÖ 1.-MS 1. yüzyıl) cf. *I.Peraia*, no. 754; *HTCarié V*, no. 15 (MÖ 1. yüzyılın ilk yarısı-MS 1. yüzyıl). Stratonikeialı ve Tralleisliler için bk. *HTCarié V*, no. 18 (MÖ 1. yüzyılın ilk yarısı-MS 1. yüzyıl). τὸ κοινὸν τῶν Πισσητῶν καὶ Πλαδασεῶν τῶν μετὰ Πισσητῶν tarafından yürütülen tersane inşasına bağlıta bulunan şahıslar arasında Pistianos, Kelimareus, Kemesseis, Timosimpteis, Londokometes,

Kaide ve üzerindeki olası heykel Zeus'a adanmıştır. *Epitheti* olmaksızın anılan Zeus kültü ile Mobolla – Pisyé'deki *eranistai* derneği arasında bir ilişki bulunması mümkün olsa da bu öneriyi destekleyici veri bulunmamaktadır. Pisyé'de tanrı Zeus, Hellenistik Dönem'de Labraundos⁴¹, Roma İmparatorluk Dönemi'nde ise Atabyrios⁴² ve Hypsistos⁴³ *epithetleri* ile belgelenmiştir. Bir *Eranistai* derneği ile Zeus inancı arasındaki ilişki Hyllarima yazıtından bilinmektedir; Hyllarima'da Artemidoros oğlu Hermias ile birlikte olan *eranistai* derneği (τὸ κοινὸν τῶν ἐρανιστῶν τῶν οὖν Ἑρμίαι Ἀρτεμιδώρου) üyesi olan dokuz kişi Zeus Panamaros'un tanımlanamayan "gromeos" unu⁴⁴ adamıştır.

Değerlendirme

Akyol kaidesi, basit silindirik heykel kaidesi olarak sınıflandırılan kaide tipolojisine uygun bir yapı sergilemektedir⁴⁵. Bu kaide tipi, monolit şekilde yapılmış alt ve üst kenarda profillerle süslenmiş silindirik bir gövdeden meydana gelmektedir⁴⁶. Kaidenin tabanındaki dübel yuvası, altta bir *plinthosun* üzerine oturduğunun delilidir⁴⁷. Kaide üst düzleminde bir heykelin varlığına ilişkin herhangi bir iz tespit edilememekle birlikte, üst düzlemin ikincil kullanımda tıraşlanmış olması muhtemeldir. Özellikle alt profil üzerinde bilinçli bir şekilde karşılıklı olarak gövde düzlemine kadar açılan yuvalar, olasılıkla ikincil kullanımın izleridir. Üst düzleminin tıraşlanması ve alt kenardaki simetrik yuvalar, kaidenin olasılıkla bir zeytinyağı pres ağırlığı/*litus* olarak yeniden kullanıldığına işaret etmektedir.

Basit silindirik kaidelerin dönemsel olarak tipolojik gelişimi, kaidenin yüksekliği ile çapı arasındaki oranıyla tanımlanmaktadır⁴⁸. Silindirik kaidelerin erken dönem tipinde, kaide çapının yüksekliğinden daha fazla olduğu, Hellenistik Dönem ile birlikte yükseklik-çap arasındaki oranda değişikliklerin ortaya çıktığı görülmektedir⁴⁹. MÖ 3. yüzyıla tarihlenen silindirik kaidelerde yükseklik-çap oranı 1:0,80 ile 1:1 arasında değişmekte iken⁵⁰, MÖ 2. yüzyılda bu oran 1:0,66 ile 1:0,74 arasındadır⁵¹. Akyol silindirik kaidenin genel stilistik özellikleri MÖ 3. ve 2. yüzyıllara işaret ederken, kaide 1:0,90 olan yükseklik-çap oranı ile MÖ 3. yüzyıl özelliği sergilemektedir.

Gövdesinin alt kenarını *torus*, *kyma rekta* ve şerit silmeden oluşan profil şemasının çevrelediği basit tip kaidelerin en erken örneklerinin Lindos, Kameiros ve Rhodos kentlerinde yoğun bir şekilde kullanılması, bu kaide tipinin kökeninin Rhodos Adası olduğuna işaret etmektedir. Rhodos etkisi, kaide tarafından taşınan yazıtın içeriğinde de ortaya çıkmaktadır; yazıt Dor lehçesinde olmamasına karşın, bölgede *eranistai* derneğinin varlığı MÖ 188 sonrasındaki Rhodos etkisinin bir sonucu olmalıdır; MÖ 188 yılında

Leukoideis, Koloneis, Pladaseus, Hytarmeus *ethnikon*larını taşıyan başışçılar için bk. *HTCarie V*, no. 1 (MÖ geç 3.-erken 2. yüzyıl); Kelimareus için bk. *HTCarie V*, no. 3 (MÖ 2. yüzyılın ikinci yarısı).

⁴⁰ *Tarmiano* birliği (τὸ κοινὸν τῶν Ταρμιανῶν) içinde görev yapan Mniesytes, Lomeus, Tabenos, Kenendolabeis *ethnikonlu* şahıslar için bk. *HTCarie V*, no. 61 (MÖ geç 3.-2. yüzyılın ilk yarısı); *HTCarie V*, no. 62 (MÖ 1. yüzyıl) cf. *I.Peraia*, no. 781 (MÖ 2. yüzyılın ikinci yarısı?); *HTCarie V*, no. 65 (MÖ 1. yüzyılın ilk yarısı) cf. *I.Peraia*, no. 784.

⁴¹ *HTCarie V*, no. 25 (MÖ 2. yüzyılın ikinci yarısı-MÖ 1. yüzyıl) cf. *I.Peraia*, no. 758 (Heros Abraikos?)

⁴² *HTCarie V*, no. 26 (MS 1. yüzyıl-2. yüzyılın ilk yarısı).

⁴³ *HTCarie V*, no. 28-28 (MS 2.-3. yüzyıl) cf. *I.Peraia*, no. 756.

⁴⁴ Robert 1937, 513-515; krş. Harland 2014, 338.

⁴⁵ Jacop-Felsch 1969, 50, 62, 78, 91; Schmidt 1995, 30-38.

⁴⁶ Schmidt 1995, 30, 69. Basit tip bu özelliği ile *plinthosu*, silindirik gövdesi ve her biri ayrı bloklardan yapılmış alt ve üst kenarını çevreleyen profilli gövdeli kompozit silindirik kaidelerden ayrılmaktadır.

⁴⁷ *Plinthos*, silindirik gövdeye geçişte bir *cavetto* profili ile süslenmiş olmalıdır, zira bu tip heykel kaidelerinde *torus* öncesinde genellikle bir *cavetto* profili yer almaktadır. Benzer uygulamalar için bk. Çörtük 2012, 194-200.

⁴⁸ Schmidt 1995, 37.

⁴⁹ Jacop-Felsch 1969, 51, kat. II. 23-27.

⁵⁰ Schmidt 1995, 37, kat. II. 5-8, 10.

⁵¹ Schmidt 1995, 37, kat. II. 11, 13 ve 14.

imzalanın Apameia Antlaşması ile Karia'nın Rhodos'a verilmesi, bölge için yeni bir dönemin başlangıcı olmuştur ve böylece Rhodos'un Karia üzerindeki hakimiyeti resmi olarak da kayıt altına alınmıştır⁵². Bu dönemde Rhodoslulara ait anakaradaki topraklar, kuzeyde Kallipolis topraklarıyla sınırlı, doğudaki sınırı Kaunos topraklarının başladığı yer, batıdaki sınırı Knidos Yarımadası'nın gerisine kadar uzanan Loryma Yarımadası olan Birleşik Peraia⁵³ ve Gökova Körfezi'nin kuzeyine, Keramos ve Idyma kentleri arasında ve kuzey, kuzeydoğu ve doğu uçlarında Stratonikeia, Hyllarima ve Mobolla'ya uzanan Tabi (Bağlı) Peraia olarak tanımlanan bölgedir⁵⁴. Bu dönemde Pisye ve Mobolla kentlerinin de içinde bulunduğu bölge Rhodos'un bir uyuğu değil, aynı zamanda ayrılmaz bir parçası sayılmış ve bölge halkı tam Rhodos vatandaşlığına sahip olmuştur⁵⁵. Bu uygulama hem Rhodos'un bölgedeki yönetimini ve kontrolünü kolaylaştırmış hem de Tabi (Bağlı) nüfusun güven içinde yaşamalarına katkı sağlamıştır.

Sonuç olarak Akyol kaidesi, Rhodos kökenli, alt kenarında *torus* ve *kyma rektadan*, üst kenarında ise *ovolo* ve bant silmeden oluşan bir profillendirme içeren, basit silindirik kaidelerin MÖ 2. yüzyılın ilk yarısı (MÖ 188 sonrası) veya ortalarında yapılmış, Rhodos'un Tabi (Bağlı) Peraiası'ndaki örneklerinden birisi olarak tanımlanabilir.

Summary

The base presented was found in the January of 2019 abandoned in a park in the Müslihittin District of the town center of (Menteşe) Muğla. The original findspot of the base is unknown, possibly brought from the region that includes Mobolla and Pisye. It is now in the Muğla Museum, inventory no. 2020/1(A).

Base

The lower and upper edges of the round base, which is 70 cm in height, 50 cm in diameter at the top and 57 cm in diameter at the bottom, are profiled (fig. 1-3). The profiled part encircling the bottom edge of the base begins at the bottom with a *torus* profile 4,2 cm high and 2 cm deep. A *Kyma recta* profile, 2 cm high and 2,5 cm deep is above the *torus*. After the *kyma recta*, the profile ends with two fillets (fig. 4a). The round trunk of base with a diameter of 45 cm and a height of 49 cm is again encircled by profiling on the top edge. The top edge profile consists first of two thin fillets and above the fillets a small *ovolo* profile 1,8 cm deep and 1,2 cm high. There is a 3 cm wide listel above the *ovolo*. A plate 6 cm high encircles the top plane of the base (fig. 4b).

The bottom edge of the base is quite well preserved except at one or two points, while its top plane has been quite damaged due to old cracks and new destruction, which were possibly caused by an excavator during the process of being abandoned in the park. The profiles of the top can only be seen from one or two points. No trace of a statue can be seen on the top plane of the base (fig. 2, 3). There is a circular dowel hole in the bottom of the base.

⁵² Apameia Barışı ile hemen hemen İç Karia'nın tamamını kapsayacak şekilde, kuzeyde Maiandros'a, doğuda ise Babadağ, Honaz Dağı, Bozdağ ve Dalaman Çayı'na (Indus) kadar olan topraklar Rhodos'un yönetimine verilmiştir, bk. Polyb. XXI 46. 8; Apameia Barışı'nda yapılan düzenlemeler için bk. Polyb. XXI 24. 6-15; Polyb. XXI 46. 2-12; Liv. XXXVII. 55. 5-7; Liv. XXXVIII, 39. 7-8.

⁵³ Fraser ve Bean 1954, 51-78.

⁵⁴ van Bremen 2007, 115.

⁵⁵ Magie 1950, 71-72. Rhodos Peraiası yönetiminde kalan kentlerde yaşayanların toplumsal ve siyasal açıdan farklı iki durumu bulunmaktadır. Rhodos'a daha yakın, kıyıda ve kıyıya daha yakın yerlerde yaşayanlar, Rhodos'un üç büyük kenti olan Ialysos, Kameiros ve Lindos'un yurttaşı sayıldıkları, daha kuzeyde ve güneydoğuda Rhodos egemenliğindeki topraklarda yaşayanların ise yurttaş sayılmadığı, yaşadıkları kentin veya köylerin yurttaşı olarak tanımlandığı ifade edilmektedir, bk. Varinlioğlu 1991, 224.

Two hollows, 14 cm wide and 7 cm deep, which were consciously opened oppositely and symmetrically to the body on the bottom profile of the base, probably belong to the secondary use phase of the base.

In terms of stylistics, there are similar examples of the round base dated to 3rd and 2nd centuries BC from Lindos, Kameiros and Rhodos. Therefore, it is possible to suggest that the origin of this type of base is Rhodes Island. The Akyol base is a simple round base of Rhodian origin, containing a profiling of torus and *kyma recta* on its bottom edge and *ovolo* and listel on its top edge. The inscription on the base is dated to the first half of the 2nd century BC (after 188 BC) or to the middle of the century.

Inscription

An eight line Greek inscription is written on the upper section of the shaft (fig. 1, 5-6).

Dimensions: Height: 70 cm; Diameter: (upper) 50 cm; (lower) 57 cm; Letter Height: (line 1) 1 cm (lines 2-8) 1,5 cm.

Date: Mid or 1st half of the 2nd century BC, after 188 (lettering and content).

Translation:

“The association of *eranistai* with Iason son of Euandros, honoured Iason of Rhodos, son of Euandros and crowned (him) with a golden crown because of his virtue and benefaction towards them, (dedicated to) Zeus.”

Iason of Rhodos, son of Euandros is unknown. According to the inscription, as a leading member (ὄν dativus) of the association, he was honoured and crowned because of his virtue and the benefaction towards the *eranistai*.

The inscriptions mentioning the association of *eranistai* indicate the Rhodian influence at Karian inlands after 188 BC. At Karia the association of *eranistai* was attested at Loryma, Hyllarima and Thyssanous. The association of *eranistai* at Loryma was connected with the religious association *Adoniadzontes* and mentioned as τὸ κοινὸν τῶν ἐρανιστᾶν τῶν Ἀδωνιάζόντων. Also an *arkheranistes* was attested at Tymnos.

The base and possibly the statue were dedicated to Zeus. There is no evidence for the possible connection between the association of *eranistai* at Mobolla – Pisye and the cult of Zeus.

Bibliyografya

- Arnaoutoglu, I. (1994). ἀρχερανοιστις and its Meaning in Inscriptions. *ZPE* 104, 107-110
- Arnaoutoglou, I. (2003). *Thusias heneka kai sunousias: Private religious associations in Hellenistic Athens*. Academy of Athens.
- Arnaoutoglou, I. (2011). 'Ils étaient dans la ville, mais tout à fait en dehors de la cité' Status and identity in private religious associations in Hellenistic Athens. O. M. van Nijf ve R. Alston (Ed.) *Political culture in the Greek city after the Classical age* (ss. 27-48). Peeters.
- Béquignon, Y. (1931). Chronique des fouilles et découvertes archéologiques dans l'Orient hellénique. *BCH*, 55, 450-522.
- van Bremen, R. (2007). Networks of Rhodians in Karia. *Mediterranean Historical Review*, 22(1), 113-132. <https://doi.org/10.1080/09518960701539281>
- Buschor, E. ve Schleif, H. (1933). *Heraion von Samos: der Altarplatz der Frühzeit*. Athen: Archäologisches Inst.
- Courby, F. (1912). *Le Portique d'Antigone, Exploration archéologique de Délos V*. Fontemoing.
- Çörtük, U. (2012). *Kaunos Liman Agorası Anıtları*. [Yayımlanmamış Doktora Tezi], Ege Üniversitesi.
- Debord, P. ve Varinlioglu, E. (2018). *Hyllarima de Carie: État de la question*. Ausonius.
- Erder, C. (1967). *Hellenistik Devir Anadolu Mimarisinde Kyma Rekta-Kyma Reversa*. Orta Doğu Teknik Üniversitesi.
- Fraser, P. M. ve Bean, G. E. (1954). *The Rhodian Peraea and islands*. Oxford University Press.
- Habicht, Chr. (2003). Rhodian amphora stamps and Rhodian eponyms. *REA*, 105(2), 541-578. <https://doi.org/10.3406/rea.2003.5672>
- Harland, P. A. (2014). *Greco-Roman Associations: Texts, Translations and Commentary. II. North Coast of the Black Sea, Asia Minor*. De Gruyter.
- Held, W. (2010). Die Heiligtümer und Kulte von Loryma. R. van Bremen ve J.-M. Carbon (Ed.) *Hellenistic Karia: proceedings of the First International Conference on Hellenistic Karia, Oxford, 29 June-2 July 2006* (ss. 355-377). De Boccard.
- HTCarie V* = Bresson, A., Brun P. ve Varinlioglu, E. (2001). V. Les inscriptions grecques et latines. P. Debord, E. Varinlioglu, (Ed.) *Les hautes terres de Carie* (ss. 81-311). Ausonius.
- I.Peraia* = Blümel, W. (1991) *Die Inschriften der Rhodischen Peraia*. Inschriften griechischer Städte aus Kleinasien, Bd. 38, Habelt.
- I.Pér.Rhod.* = Bresson, A. (1991). *Recueil des Inscriptions de la Pérée Rhodienne (Pérée intégrée)*. Diffusé par Les Belles Lettres.
- Jacop-Felsch, M. (1969). *Die Entwicklung griechischer Statuenbasen und die Aufstellung der Statuen*. Stiftland-Verlag.
- Jacobi, G. (1932). *Nuove Epigrafi Dalle Sporadi Meridionali, Clara Rhodos II*. Istituto Storico-archeologico.
- Kierstead, J. C. (2013). *A community of communities: associations and democracy in classical*

Athens. [Yayımlanmamış Doktora Tezi], Stanford University.

Kloppenborg, J. S. ve Ascough, R. S. (2011). *Greco-roman associations : texts, translations, and commentary, Volume I: Attica, Central Greece, Macedonia, Thrace*. Beihefte zur Zeitschrift für die neutestamentliche Wissenschaft und die Kunde der älteren Kirche, 181. De Gruyter.

Laumonier, A. (1934). Inscriptions de Carie. *BCH* 58, 291-380. <https://doi.org/10.3406/bch.1934.2805>

Lindos II = Blinkenberg, Chr. (1941). *Lindos. Fouilles et recherches. 1902-1914. Vol. II, Inscriptions*. 2 vols. W. de Gruyter.

Magie, D. (1950). *Roman rule in Asia minor: to the end of the third century after Christ I-II*. Princeton University Press.

Maillot, S. (2015). Foreigners' Associations and the Rhodian State. V. Gabrielsen ve Chr. A. Thomsen (Ed.) *Private Associations and the Public Sphere. Proceedings of a Symposium held at the Royal Danish Academy of Sciences and Letters, 9-11 September 2010* (ss. 136-182). Det Kongelige Danske Videnskabernes Selskab.

Marcadé, J. (1957). *Recueil des Signatures de Sculpteurs Grecs II*. De Boccard.

Reger, G. (1999). The Relations Between Rhodes And Caria from 246 to 167 BC. V. Gabrielsen, P. Bilde, T. Engberg-Pedersen, L. Hannestad ve J. Zahle (Ed.) *Hellenistic Rhodes: Politics, Culture, And Society* (ss. 76-97). Aarhus University Press.

Pugliese Carratelli, G. (1939/40). Per la storia delle associazioni in Rodi antica. *ASAtene*, 1-2, 147-200.

Robert, L. (1970). *Études anatoliennes*. Adolf M Hakkert Publisher. (1937).

Roussel, P. (1908). Les Athéniens mentionnés dans les inscriptions de Délos (pl. IV). *BCH*, 32, 303-444. <https://doi.org/10.3406/bch.1908.3239>

Schmidt, I. (1995). *Hellenistische Statuenbasen*. P. Lang.

Segre, M. ve Pugliese Carratelli, I. (1949/51). Tituli Camirenses. *ASAtene*, 27-29, 141-318.

Shoe, L. T. (1936). *Profiles of Greek Mouldings*. Harvard University Press.

Shoe, L. T. (1950). Greek Mouldings of KOS and Rhodes. *Hesperia*, 19, 338-369. <https://doi.org/10.2307/146841>

Shoe, L. T. (1965). *Etruscan and Republican Roman Mouldings*. American Academy in Rome.

Steinhauer, J. (2012). *Cult associations in the post-classical polis*. [Yayımlanmamış Doktora Tezi], University of St Andrews.

Thomsen, Chr. A. (2015). The Eranistai of Classical Athens. *GRBS*, 55, 154-175.

von Thüngen, S. F. (1994). *Die frei stehende griechische Exedra*. Von Zabern.

Vallois, R. (1923). *Le portique de Philippe, Exploration archéologique de Délos 7. 1*. De Boccard.

Varinlioğlu, E. (1991). Pera'da Rodos Yurttaşlığı olmak. *Araştırma Sonuçları Toplantısı*, 8, 223-227.

Vondeling, J. (1961). *Eranos. With a summary in English*. J.B. Wolters.